

VYSOKÁ PREDSTAVITEĽKA
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Štrasburgu 22. 11. 2016
JOIN(2016) 52 final

SPOLOČNÉ OZNÁMENIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Obnovené partnerstvo s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami

{SWD(2016) 380 final}
{SWD(2016) 381 final}

Obsah

1. ÚVOD	4
2. STRATEGICKÉ ZÁUJMY EÚ	5
3. POLITICKÉ PARTNERSTVO VYBUDOVANÉ NA OSOBITNÝCH PRIORITÁCH	7
3.1. Priority EÚ voči partnerským krajinám	8
3.1.1. Presadzovanie mierových a demokratických spoločností, dobrej správy vecí verejných, právneho štátu a ľudských práv pre všetkých	8
3.1.2. Presadzovanie inkluzívneho udržateľného rastu a dôstojnej práce pre každého	9
3.1.3. Využitie príležitostí, ktoré poskytuje migrácia a mobilita, a spoločné riešenie výziev.....	11
3.1.4. Zabezpečovanie ľudského rozvoja a dôstojnosti.....	12
3.1.5. Ochrana životného prostredia a boj proti zmene klímy.....	13
3.1.6. Aliancia v oblasti spoločných výziev	14
3.2. Priority EÚ prispôsobené regiónom	14
3.2.1. Afrika	15
a) Mier a bezpečnosť, stabilita, demokracia, právny štát, dobrá správa vecí verejných a ľudské práva	15
b) Vzájomné hospodárske príležitosti pre udržateľný rozvoj	16
c) Migrácia a riadenie mobility.....	17
d) Ľudský rozvoj	18
3.2.2. Karibik.....	19
a) Mier a ľudská bezpečnosť, demokracia, právny štát, dobrá správa vecí verejných a ľudské práva.....	19
b) Regionálna integrácia, inkluzívny udržateľný rast, obchod a tvorba pracovných miest	20
c) Ľudský rozvoj	20
d) Zmena klímy a udržateľné riadenie prírodných zdrojov	21
3.2.3. Tichomorie	21
a) Dobrá správa vecí verejných, ľudské práva a rodová rovnosť	22
b) Inkluzívny udržateľný rast	23
c) Zmena klímy a udržateľné riadenie prírodných zdrojov	23
4. CIELENEJŠIE A FLEXIBILNEJŠIE PARTNERSTVO	24
4.1. Získané poznatky.....	24
4.2. Flexibilné partnerstvo založené na výraznom regionálnom prístupe	25
4.2.1. Možnosti.....	25
4.2.2. Navrhovaná možnosť	26
4.2.3. Kontakt s krajinami mimo AKT.....	27

4.3. Viacúrovňové partnerstvo s viacerými zainteresovanými stranami a s kľúčovými zásadami spolupráce.....	27
4.3.1. Základné zásady spolupráce	27
4.2.3. Zásada subsidiarity a komplementarity	27
4.3.3 Subjekty.....	28
4.4. Partnerstvo, ktoré dosahuje lepšie výsledky.....	28
4.4.1. Diverzifikované partnerstvo	28
4.4.2. Prostriedky vykonávania	28
4.5 Partnerstvo podporené vhodnou inštitucionálnou štruktúrou	29
4.6 Partnerstvo podporené právnym rámcom.....	29
4.7 Ďalšie kroky	29

1. Úvod

Platnosť Dohody o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov (AKT) na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej, podpísanej v Cotonou v júni 2000¹, uplynie vo februári 2020. Rokovania medzi zmluvnými stranami na účely preskúmania ustanovení, ktoré upravujú vzťahy, sa následne nesmú začať neskôr ako v auguste 2018². Uplynutie platnosti dohody o partnerstve označovanej ako Dohoda z Cotonou (ďalej len „dohoda“), ktorá sa vzťahuje na viac ako 100 krajín s celkovou populáciou asi 1,5 miliardy ľudí, znamená strategickú príležitosť obnoviť vzťahy EÚ s jej partnermi v Afrike, Karibiku a Tichomorí, pri zohľadnení zmeneného globálneho kontextu a so zameraním sa na partnerstvo založené na spoločných záujmoch, cieľoch a zodpovednostiach.

Toto oznámenie prináša nápady a navrhované stavebné prvky pre politické partnerstvo s krajinami AKT. Staví na medzinárodne schválenom programe 2030 OSN³, ktorý poskytuje univerzálny súbor spoločných cieľov, a na Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ⁴, ktorá poskytuje strategické usmernenie týkajúce sa vonkajších záujmov a ambícií EÚ. Oznámenie je takisto v súlade s návrhom Komisie revidovať Európsky konsenzus o rozvoji⁵.

EÚ oslovuje partnerov, podobne zmýšľajúce krajiny a regionálne zoskupenia s cieľom sledovať spoločné ciele. Európska komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku majú veľký záujem investovať do partnerstiev založených na zásade spoluzodpovednosti, aby vytvorili skutočné partnerstvá. To si vyžaduje, aby sa partnerské krajiny pozitívne zapájali a mali podobné ambície.

Dlhotrvajúci vzťah s krajinami AKT poskytuje dobrý štartovací bod na budovanie obnoveného politického partnerstva. Partneri na oboch stranách potrebujú vykonať významné zmeny, aby bol ich budúci vzťah vhodný na plnenie úloh v dnešnom svete a aby vytvorili silné spojenectvo so zameraním na kľúčové priority. Vzhľadom na priority, zmenený kontext a ponaučenia získané z vykonávania dohody nie je postačujúce dohodu len predĺžiť. Komisia a vysoká predstaviteľka si myslia, že bude potrebný dôležitý posun v rozhodovaní a vykonávaní smerom k regionálnym úrovňam. Navyše, budúce vzťahy by mali prepojiť krajiny AKT a susedné regióny, ktoré nie sú súčasťou aktuálnej dohody, ale zohrávajú kľúčovú úlohu v súvislosti s dosahovaním cieľov EÚ.

Pri príprave postupu vedúceho k vymedzeniu vzťahov EÚ-AKT po roku 2020 Komisia a vysoká predstaviteľka v roku 2015 začali postup úvah prostredníctvom verejnej konzultácie⁶.

---

¹ 2007/483/ES, Ú. v. ES L 317, 15.12.2000.

² Článok 95 ods. 4 Dohody z Cotonou.

³ Transformujeme náš svet: program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, OSN A/RES/70/1.

⁴ Spoločná vízia, spoločný postup: Silnejšia Európa. Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej Únie, 28. júna 2016 <http://europa.eu/globalstrategy/en/shared-vision-common-action-stronger-europe>.

⁵ Návrh nového Európskeho konsenzu o rozvoji, oznámenie [C(2016) 740 final].

⁶ Spoločný konzultačný dokument JOIN(2015) 33 a jeho závery sú k dispozícii na:

http://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-eu-acp-new-partnership_en.

Navyše sa uskutočnili diskusie s kľúčovými zainteresovanými stranami a v júli 2016 bolo uverejnené hodnotenie prvých 15 rokov vykonávania dohody⁷. Preskúmali sa rôzne možnosti budúcich vzťahov ako súčasť posúdenia vplyvu⁸ sprevádzajúceho toto oznámenie. Táto práca bola základom pre toto oznámenie.

2. Strategické záujmy EÚ

Globálny kontext sa významne zmenil od začiatku Dohody z Cotonou v roku 2000, ktorá nadviazala na odkaz Dohovoru z Lomé ešte z roku 1975. Uplynutie platnosti Dohody z Cotonou je príležitosťou vytvoriť partnerstvo vhodné na plnenie cieľov vzhľadom na aktuálne výzvy v zmenenom svete. V prvom rade to bola Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ, ktorá vytvorila podmienky pre dôraznejšie opatrenia EÚ vo svete. Rámec cieľov trvalo udržateľného rozvoja podľa programu 2030 a akčného programu z Addis Abeby⁹ uviedol ambicióznou a širokospektrálnu univerzálnu agendu pre reformu.

To prichádza v čase charakterizovanom pretrvávajúcou situáciou nestability a zraniteľnosti, nerovného pokroku v rámci krajín a medzi krajinami a rýchlo rastúcich negatívnych účinkov zmeny klímy a poškodzovania životného prostredia, ktoré podkopávajú sociálnu a hospodársku stabilitu v rôznych častiach sveta. Konkrétne, veľký počet štátov AKT čelí značným problémom spojeným s konfliktmi, chudobou, nezamestnanosťou a nedostatkom dôstojnej práce, rastúcimi nerovnosťami, porušovaním ľudských práv, korupciou, negatívnymi dosahmi zmeny klímy, tlakom v súvislosti s obmedzenými prírodnými zdrojmi a poškodzovaním ekosystémov, ako aj nerovnou integráciou do globálneho hospodárstva. Koncentrácia extrémnej a chronickej chudoby v nestabilných štátoch je naďalej skutočnosťou. Štruktúrne a neustále sa opakujúce krízy zostávajú zdrojom viacerých závažných stavov humanitárnej núdze, ktoré narúšajú odolnosť celých krajín a spoločností. Okrem toho, v mnohých partnerských krajinách populačný rast predbieha hospodársky rast. To všetko zabraňuje udržateľnému a inkluzívnemu rastu a vytváraniu pracovných miest, ktoré sú potrebné, aby ponúkli pozitívnu perspektívu a skutočné príležitosti v živote, najmä pre mladých ľudí a najzraniteľnejších ľudí.

Toto prostredie plné výziev poskytuje živnú pôdu pre extrémizmus, terorizmus a iné formy organizovaného zločinu vrátane obchodovania s ľuďmi, drogami a strelnými zbraňami a počítačovej kriminality. Tieto modely konania majú negatívne účinky presahovania na bezpečnosť a hospodársku prosperitu EÚ a jej občanov. Je to tiež jednou zo základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania obyvateľstva. Jasný rámec je stanovený európskou migračnou agendou¹⁰, spoločne odsúhlaseným vyhlásením a akčným plánom

---

⁷ Hodnotenie Dohody z Cotonou SWD(2016) 250 je k dispozícii na:

https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/acp-eu-partnership-after-2020_en.

⁸ Spoločný pracovný dokument útvarov o posúdení vplyvu JOIN(2016) 380.

⁹ http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf.

¹⁰ K dispozícii na: <http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>.

z Valletty z novembra 2015¹¹ a tiež oznámením o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami¹² v rámci európskej migračnej agendy.

Z hodnotenia Dohody z Cotonou vyplýva, že významne prispela k odstráneniu chudoby a k zlepšenému a spravodlivejšiemu prístupu k základným službám. Pokiaľ však ide o dodržiavanie základných prvkov (ľudské práva, demokratické zásady a právny štát) partnermi AKT, je obraz zmiešaný. Okrem toho neboli poskytnuté presvedčivé a spoločné odpovede na kritické výzvy, ako sú migrácia a mobilita.

Súčasne došlo v mnohých krajinách AKT k významnému hospodárskemu rastu. Rastúca prepojenosť, vzájomná závislosť, vedecké a technologické pokroky a zintenzívnený obchod otvorili nové možnosti pre zvýšenie globálnej prosperity. Stále viac hospodárstiev krajín AKT ponúka rastúcu škálu príležitostí v zmysle návratu investícií aj európskym spoločnostiam. Z hodnotenia dohody vyplýva, že umožnila pokrok v integrácii partnerských krajín do svetového hospodárstva. Bol pozorovaný nárast obchodných tokov do a z krajín AKT, ako aj ich rastúce členstvo vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO) a ich čoraz dôležitejšia úloha v medzinárodných obchodných rokovaniach. Uzatváranie a vykonávanie dohôd o hospodárskom partnerstve boli dôležitými míľnikmi. Pokiaľ však ide o rastúcu hospodársku diverzifikáciu, zvyšovanie pridanej hodnoty a znižujúcu sa závislosť na úzkej škále výrobkov, ako aj o prerozdelenie ziskov vedúce k rastúcej nerovnosti, súčasný stav je neuspokojivý.

Ďalšia nová skutočnosť, ktorá sa ukázala, súvisí so zvýšenou regionálnou dynamikou a s významom regionálnych organizácií a v prípade Afriky kontinentálnej organizácie, Africkej Únie. Z hodnotenia dohody vyplýva, že nebola schopná vyriešiť tieto dôležité vývojové kroky, čo by sa malo odraziť v akomkoľvek budúcom rozhodovaní o partnerstve a inštitucionálnom usporiadaní.

Nakoniec, partnerské krajiny zohrávajú stále dôležitejšiu úlohu pri riešení globálnych výziev, ktoré už podľa vymedzenia nemôže riešiť samotná EÚ. V tejto súvislosti zostáva zmena klímy najpálčivejším ohrozením dosiahnutia udržateľného rozvoja v EÚ a vo svete. Vzostup nových síl, ktoré nie vždy presadzujú rovnaké hodnoty a agendy, je ďalším argumentom na zvýšenie úsilia dosiahnuť konsenzus s partnermi EÚ v kľúčových záležitostiach globálneho záujmu a v spoločnom vedení pozitívnej agendy. Zlepšený dialóg a spolupráca s krajinami AKT je preto zásadne dôležitá, ak je cieľom EÚ ovplyvňovanie a podpora multilaterálneho poriadku založeného na pravidlách. Z hodnotenia však vyplýva, že partnerstvo nespĺnilo uspokojivo tieto ciele. Pokiaľ ide o výsledky, v kľúčových medzinárodných diskusiách bola schopnosť reagovať a skutočná spolupráca medzi partnermi nedostatočná.

Tieto výzvy a príležitosti sú v strednodobom horizonte také dôležité, že si vyžadujú prijatie okamžitých rozhodujúcich opatrení spoločne s partnermi.

---

¹¹ COM(2015) 240 final, k dispozícii na: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/index_en.htm.

¹² COM(2016) 385 final, k dispozícii na: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160607/communication_external_aspects_eam_towards_new_migration_ompact_en.pdf.

Je v záujme EÚ, aby hľadala nové politické partnerstvo zamerané na budovanie mierových, stabilných, dobre riadených, prosperujúcich a odolných štátov a spoločností vo svojom susedstve aj mimo neho. Základom odolného štátu je spoločnosť, ktorá spája demokraciu, dôveru v inštitúcie a trvalo udržateľný rozvoj.

Je takisto v záujme EÚ, aby hľadala nové politické partnerstvo, ktoré spĺňa cieľ poriadku založeného na multilaterálnych pravidlách, riešiaceho globálne výzvy. Úspešné rokovania o Parížskej dohode o zmene klímy¹³ ukázali, že budovanie týchto strategických spojení skutočne pozitívne ovplyvňuje výsledky medzinárodných rokovaní.

S cieľom plniť tieto záujmy EÚ by sa mala stratégia odpovede EÚ zamerať na tieto osobitné priority, ktoré sú nezávislé a navzájom sa posilňujú:

Osobitné priority	
1	Presadzovať mierové a demokratické spoločnosti, dobrú správu vecí verejných, právny štát a ľudské práva pre všetkých
2	Podnecovať inkluzívny udržateľný rast a dôstojnú prácu pre všetkých
3	Využiť príležitosti, ktoré poskytuje mobilita a migrácia a spoločne riešiť výzvy
4	Presadzovať ľudský rozvoj a dôstojnosť
5	Chrániť životné prostredie a bojovať proti zmene klímy
6	Spojiť sily na svetovej scéne v oblastiach spoločného záujmu

Hlavné stavebné prvky budúceho partnerstva sú stanovené ďalej v texte.

3. Politické partnerstvo vybudované na osobitných prioritách

Prvým stavebným prvkom nového politického partnerstva by malo byť stanovenie spoločne odsúhlasených cieľov, hodnôt, zásad a záväzkov. Tie následne musia byť prispôsobené rôznym regiónom s cieľom zohľadniť ich špecifiká. Malo by sa aktívne preskúmať oslovovanie ďalších zainteresovaných partnerov aj mimo krajín AKT (pozri oddiel 4.2.3).

3.1. Priority EÚ voči partnerským krajinám

3.1.1. Presadzovanie mierových a demokratických spoločností, dobrej správy vecí verejných, právneho štátu a ľudských práv pre všetkých

Budúce partnerstvo by malo byť založené na spoločnom pevnom záväzku presadzovať a dodržiavať demokratické zásady, právny štát, všeobecné ľudské práva a základné slobody pre

¹³ Parížska dohoda v rámci Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy FCCC/CP/2015/L.9/rev.1.

všetkých; rešpektovať ľudskú dôstojnosť a zásady rovnosti a solidarity a dodržiavať dobrú správu vecí verejných. Predovšetkým kladenie dôrazu na rodovú rovnosť, najzraniteľnejších ľudí a perspektívu mladých ľudí by malo byť ďalšou inšpiráciou pre vzájomné úsilie o demokratickú správu a ľudské práva pre všetkých. V mnohých partnerských krajinách sú tieto prvky už pevne zakotvené alebo sa postupne presadzujú. Pokrok však nie je uspokojivý natoľko, aby umožnil, že sa snahy o trvalo udržateľný rozvoj udržia.

EÚ presadzuje globálny poriadok založený na pravidlách s cieľom poskytnúť globálne verejné statky a prispieť k mierovému a udržateľnému svetu, pričom multilateralizmus je kľúčovou zásadou a OSN jeho jadrom. Partnerstvo by preto malo byť založené na plnom dodržiavaní zásad Charty OSN a medzinárodného práva a malo by zohrávať aktívnu úlohu v tomto rámci.

Ako kritickú podmienku umožňujúcu trvalo udržateľný rozvoj a prosperitu by partnerstvo malo presadzovať mier, stabilitu a bezpečnosť vrátane ľudskej bezpečnosti a odolnosti. Nemôže existovať trvalo udržateľný rozvoj bez mieru a bezpečnosti a bez rozvoja a odstránenia chudoby nebude existovať udržateľný mier. Boj proti destabilizácii a jej základným príčinám je takisto kľúčovým pre vlastnú bezpečnosť a prosperitu EÚ. Bezpečnosť doma závisí od mieru za hranicami EÚ. V tejto súvislosti by budúce partnerstvo malo odzrkadľovať potrebu komplexného prístupu ku konfliktom a krízam vrátane ich prevencie a riešenia, a to s prihliadnutím na vojenské, ako aj občianske kapacity (a ich interakciu). Malo by tiež zohľadňovať mnohoraké dimenzie a konanie vo všetkých štádiách cyklu konfliktu v úzkej spolupráci s kontinentálnymi a regionálnymi organizáciami, ako aj OSN.

Partnerstvo by sa malo zamerať na dodržiavanie zásad právneho štátu. To je základná hodnota, potrebný základ pre trvalo udržateľný rozvoj, kľúčový prvok pri predchádzaní konfliktom a základ pre úspešnú spoluprácu v ďalších oblastiach záujmu EÚ. Na zabezpečenie tejto hodnoty je nutné prijať jednoznačný záväzok s cieľom presadzovať účinnú a nezávislú justíciu pre občanov a podniky. Takisto je potrebné riešiť beztretnosť najväznejších zločinov medzinárodného rozsahu vrátane uznania doplnkovosti úloh vnútroštátnych trestnoprávných orgánov a Medzinárodného trestného súdu pri dosahovaní spravodlivosti a zmierovania. Boj proti korupcii a organizovanému zločinu je takisto podstatný pre účinnosť demokratických inštitúcií, priaznivé podnikateľské prostredie a udržateľné riadenie prírodných zdrojov vrátane nerastných surovín.

Partnerstvo by malo umožňovať vykonávanie spoločných činností pri riešení rastúcich hrozieb pre globálnu bezpečnosť, ktoré ovplyvňujú tak európske, ako aj partnerské krajiny, a to najmä terorizmu a extrémizmu, ako aj všetkých foriem organizovaného zločinu a nezákonného obchodovania vrátane obchodovania s ľuďmi, voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín, drogami a nebezpečnými látkami. Takisto by malo zahŕňať presadzovanie kybernetickej bezpečnosti, ochranu kritických infraštruktúr, ako aj námornú a civilnú leteckú bezpečnosť. Partnerstvo by malo rovnako posilniť spoločný záväzok bojovať proti šíreniu zbraní hromadného ničenia vrátane kontroly položiek s dvojakým použitím a bojovať proti nedovolennej výrobe, presunom, obehu, nadmernému hromadeniu a nekontrolovanému šíreniu ručných a ľahkých zbraní.

Partnerstvo by malo podporovať účinnú činnosť na všetkých úrovniach (miestnej, vnútroštátnej, regionálnej, kontinentálnej a medzinárodnej) a malo by zabezpečovať systematickú spoluprácu so všetkými zainteresovanými stranami s cieľom dodržiavať zásady a uskutočnené záväzky. Nové partnerstvo by malo stavať na skúsenostiach získaných z politického dialógu ako spoľahlivého a flexibilného procesu pre kontinuálnu, komplexnú a rozsiahlu angažovanosť na všetkých úrovniach v súvislosti so všetkými predmetmi záujmu. Malo by zachovávať možnosť zintenzívneného politického dialógu a zahŕňať konzultačný postup týkajúci sa citlivých otázok spojených s dodržiavaním demokratických zásad, právneho štátu, ľudských práv pre všetkých a dobrej správy vecí verejných, s možnosťou čiastočného alebo úplného prerušenia vzťahov ako krajného opatrenia. Nové partnerstvo by malo umožňovať intenzívnejšiu spoluprácu so širokou škálou mimoštátnych aktérov vrátane občianskej spoločnosti a súkromného sektora.

3.1.2. Presadzovanie inkluzívneho udržateľného rastu a dôstojnej práce pre každého

Hospodársky rast bol v uplynulom desaťročí v mnohých partnerských krajinách pozoruhodný. Rast bol často rýchly, ale z nízkej základnej úrovne, pričom hospodárska rôznorodosť a sofistikovanosť sú vo väčšine krajín často slabé. Mnohé hospodárstva stále zostávajú veľmi zraniteľné voči hospodárskym a prírodným katastrofám a neposkytujú prostredie na potrebné vytváranie pracovných miest. Navyše sa zatiaľ nemenia smerom k inkluzívnemu udržateľnému rastu, najmä v oblasti udržateľnej spotreby a výroby a efektívnosti využívania zdrojov. Integrácia krajín AKT do globálneho hospodárstva prostredníctvom zvýšeného obchodu a pripojenia sa ku globálnemu hodnotovému reťazcu nedosiahla očakávanú úroveň. Ako vyplýva z cieľov trvalo udržateľného rozvoja, vytváranie inkluzívneho udržateľného rastu a dôstojnej práce je pre stabilitu a prosperitu partnerov kritické. Je dôležité aj pre vytvorenie pozitívnych účinkov presahovania pre EÚ. Preto by sa malo partnerstvo zamerať najmä na kľúčové hnacie sily inkluzívneho udržateľného rastu.

Presadzovanie makroekonomickej stability vrátane stability finančného systému zostáva predpokladom pre inkluzívny udržateľný rast. To je osobitne dôležité v kontexte čoraz väčšej prepojenosti hospodárskeho a finančného sveta s mnohými rozvíjajúcimi sa hospodárstvami a súvisiacimi finančnými trhmi. Neudržateľné fiškálne deficity a deficity bežného účtu, nadmerné výkyvy výmenných kurzov a inflácie alebo vysoká nestálosť hospodárskej činnosti sťažujú investorom plánovanie a predvídanie hospodárskych príležitostí. Takýto kontext bráni vládam vo vykonávaní súdržných politík a v efektívnom rozpočtovom hospodárení.

Presadzovanie riadneho hospodárenia s verejnými financiami a účinnej kontroly používania verejných financií je v tejto súvislosti kritické. To zahŕňa aj presadzovanie účinných, efektívnych, spravodlivých a transparentných daňových systémov a boj proti podvodom a nezákonným finančným tokom. Riadne hospodárenie s verejnými financiami je kľúčovým prvkom dobrej správy vecí verejných a kľúčovým základom účinného a pružného verejného sektora. Malo by viesť k zvýšeným domácim príjmom, ktoré by sa mali účinne a efektívne premieňať na verejné statky a služby.

Nové partnerstvo by tiež malo presadzovať silnejšiu úlohu súkromného sektora pri vytváraní inkluzívneho udržateľného rastu a pracovných miest. To si vyžaduje dôraznejšie opatrenia

s cieľom zlepšiť politický a riadiaci rámec, ako aj podnikateľské prostredie. Zvýšená pozornosť by sa mala venovať investičnému prostrediu a riešeniu potreby zvýšeného investovania.

Presadzovanie dobre fungujúcich pracovných trhov by malo byť výrazným prvkom nového partnerstva. Dobre fungujúce pracovné trhy sú potrebné na zaistenie dôstojných pracovných miest pre pracovníkov, čo sa dosiahne okrem iného prechodom z neformálneho hospodárstva na formálne a zlepšením pracovných podmienok, zdravia a bezpečnosti v práci a prístupu k sociálnemu zabezpečeniu.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať udržateľnému a environmentálne zodpovednému agropotravinárskemu sektoru. V partnerských krajinách zostáva tento sektor základnou hybnou silou udržateľného rozvoja, najmä pokiaľ ide o potravinovú bezpečnosť, vytváranie pracovných miest a odstraňovanie chudoby, pričom je obzvlášť ohrozený zmenou klímy.

Tento udržateľný prístup sa vzťahuje aj na postupy v oblasti rybolovu a akvakultúry. Lepšia globálna správa oceánov je nevyhnutná na podporu inkluzívneho udržateľného rastu námorných činností pri súčasnom zabezpečení zdravých, čistých a bezpečných oceánov. V tejto súvislosti by sa partnerstvo malo usilovať o sformovanie medzinárodnej správy oceánov v rámci OSN, ako aj na iných relevantných medzinárodných fórach. Mal by sa posilniť spoločný boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu.

Rozvoj infraštruktúry vrátane udržateľných dopravných a energetických sietí je kľúčovou hnacou silou inkluzívneho udržateľného rastu, najmä pokiaľ ide o infraštruktúru potrebnú na posilňovanie regionálnej hospodárskej integrácie, na prístup na svetový trh, na odblokovanie kriticky izolovaných území a na uľahčenie mobility na husto osídlených mestských územiach. Mala by sa venovať osobitná pozornosť rozvoju a šíreniu informačných a komunikačných technológií poskytnutím finančne dostupnej pripojiteľnosti a širšieho prístupu k digitálnym aplikáciám pre všetkých, ako aj presadzovaním vedy a technológií a výskumu a inovácií, čo má zásadný význam aj pre hospodárske investície a zrýchlenie rozvoja.

Partnerstvo by malo fungovať smerom k poskytovaniu univerzálneho prístupu k čistým, moderným, finančne dostupným, bezpečným a spoľahlivým energetickým službám. Mali by sa presadzovať šetrenie energie, energetická účinnosť a riešenia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, aj s ohľadom na dosah na globálne výzvy súvisiace s klímou.

V rámci svojho boja za inkluzívny udržateľný rast a vytváranie pracovných miest by partnerstvo malo presadzovať obchod, ktorý môže byť výraznou hnacou silou hospodárskeho rozvoja, čím sa prispeje aj k integrácii a politickej stabilite. Obchod poskytuje podnikateľskému sektoru EÚ a partnerských krajín príležitosti na rozšírenie trhov a ľuďom umožňuje prístup k najlepším výrobkom za konkurenčné ceny.

Budúce obchodné vzťahy s partnerskými krajinami by sa mali realizovať v súlade s multilaterálnymi pravidlami. Dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) kompatibilné s WTO, s ich spoločnými inštitúciami a právoplatnými záväzkami podliehajúcimi preskúmaniu s ohľadom na vývoj by mali byť naďalej kľúčovými nástrojmi pre obchod AKT-EÚ. Existujúce

DHP je možné na základe dohody zmluvných strán rozšíriť na účely zahrnutia ďalších krajín v rámci regiónov DHP a prehĺbiť s cieľom obsiahnuť ďalšie dôležité oblasti.

Globalizácia, vznik globálnych hodnotových reťazcov a rastúci význam problémov presahujúcich hranice si vyžadujú celostný prístup k riešeniu všetkých obchodných a s obchodom súvisiacich záležitostí. Nové partnerstvo by preto malo posilniť spoluprácu zmluvných strán a dialóg v oblasti obchodu so službami a v iných oblastiach spojených s obchodom, ako je odstraňovanie necolných prekážok obchodu, harmonizácia pravidiel, investovanie, politika hospodárskej súťaže, práva duševného vlastníctva a pracovné práva.

Aj keď každá DHP zahŕňa vlastné inštitúcie, ktorých úlohou je preskúmať vykonávanie a diskutovať o obchodných vzťahoch, EÚ a jej partnerské krajiny by mali viesť celkový spoločný dialóg o obchodných záležitostiach a spolupráci s cieľom riešiť otázky spoločného záujmu, najmä z pohľadu spolupráce v rámci WTO. Politický dialóg o obchode by mal vo vhodných prípadoch pokračovať aj na vnútroštátnej úrovni.

3.1.3. Využitie príležitostí, ktoré poskytuje migrácia a mobilita, a spoločné riešenie výziev

Migrácia a mobilita môžu priniesť EÚ a partnerským krajinám dôležité prínosy, ak budú náležite riadené. Dohoda z Cotonou neumožňovala uspokojivo a rýchlo reagovať a rozhodne konať v tejto kľúčovej výzve. Povinnosť prijať späť štátnych príslušníkov nachádzajúcich sa v neregulárnej situácii na území inej zmluvnej strany zostala vo veľkej miere nevykonaná.

V budúcnosti by partnerstvo malo zlepšovať dialóg a spoluprácu medzi zmluvnými stranami a riešiť všetky aspekty migrácie, pričom by sa malo riadiť zásadami solidarity, partnerstva a spoločnej a vzájomnej zodpovednosti pri dodržiavaní ľudských práv. Malo by stavať na odsúhlasených zásadách a záväzkoch článku 13 dohody, rozširovať ich s cieľom zohľadňovať v plnej miere vývoj migrácie a migračnej politiky EÚ a rozvíjať operatívnu spoluprácu, najmä pokiaľ ide o mechanizmy presadzovania odsúhlasených zásad. Malo by začleňovať dôležitý vývoj politík, ako je Európska migračná agenda a s ňou spojený rámec partnerstva, ktoré sa zameriavajú na pomoc pri reakcii na krízy prostredníctvom okamžitých a merateľných výsledkov, ale tiež kladú základy zlepšenej spolupráce s krajinami pôvodu, tranzitu a cieľovými krajinami zameranej najmä na dobre riadenú migráciu a politiku mobility. Malo by zohľadňovať aj vyhlásenie a akčný plán zo samitu vo Vallette. Partnerské krajiny budú podporované v ich úsilí rozvíjať účinné migračné a azylové politiky. Je potrebné riešiť základné príčiny neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania obyvateľstva použitím konzekventných krátkodobých, strednodobých a dlhodobých politík a lepšie využívať existujúce postupy. Partnerstvo by sa tiež malo zamerať na ochranu utečencov a žiadateľov o azyl, so špeciálnym zameraním na zraniteľné skupiny. Malo by podporovať odolnosť dlhodobo nútene vysídlených osôb a ich začlenenie sa do hospodárskeho a spoločenského života host'ujúcich krajín.

EÚ by sa mala usilovať o osobitné záväzky s partnerskými krajinami na účely účinnejšieho predchádzania neregulárnej migrácii a jej riešenia vrátane predchádzania a boja proti obchodovaniu s ľuďmi, prevádzaniu migrantov a s tým súvisiacimi zločineckými sieťami a zvyšovania povedomia o rizikách neregulárnej migrácie. Stavajúc na zásadách a záväzkoch článku 13 Dohody z Cotonou je potrebné odsúhlasiť mechanizmy na zlepšenie spolupráce

v oblasti návratu a readmisie a operatívneho vykonávania medzinárodných povinností týkajúcich sa readmisie vlastných občanov, ktorí nemajú zákonné právo na pobyt v EÚ.

Súčasne je potrebné využiť príležitosti spojené s migráciou, ako sú remitencie alebo cirkulácia mozgov, ktoré môžu výrazným spôsobom pozitívne prispieť k inkluzívnemu udržateľnému rastu a rozvoju v EÚ a partnerských krajinách. EÚ sa preto zaväzuje využiť tieto príležitosti prostredníctvom posilnenej legálnej migrácie a mobility, a to najmä na účely vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj na vedecké, kultúrne a profesionálne účely, čo môže byť prínosom pre hospodárstva aj spoločnosti.

3.1.4. Zabezpečovanie ľudského rozvoja a dôstojnosti

Partnerstvo by malo viesť k zvyšovaniu prosperity svojich občanov splňaním cieľov trvalo udržateľného rozvoja. EÚ by mala usilovať o výraznú politickú angažovanosť s partnerskými krajinami s cieľom uspokojiť potreby všetkých, najmä tých najchudobnejších a najzraniteľnejších, a zaistiť, aby všetky ľudské bytosti mohli naplňať svoj potenciál v dôstojnosti a rovnosti a v zdravom životnom prostredí. Mala by podporovať reformy, ktorých cieľom je odstránenie chudoby, riešenie nerovností, predchádzanie zraniteľnosti a zaistenie spravodlivého prístupu k dôstojnej práci a sociálnym službám, najmä ku kvalitnému vzdelaniu a k ochrane zdravia, a sociálnemu zabezpečeniu. Opatrenia na odstránenie chudoby by sa mali zameriavať na najchudobnejšie a najzraniteľnejšie krajiny vrátane najmenej rozvinutých krajín a nestabilných krajín a krajín postihnutých konfliktmi, v ktorých sa očakáva, že budú pretrvávajúť ťažkosti podmienené demografickými faktormi, a v ktorých má aj naďalej zásadný význam väčšie zameranie na ľudský rozvoj. Partnerstvo by malo prispievať k posilneniu odolnosti a riešiť chronickú zraniteľnosť zlepšovaním synergií medzi život zachraňujúcou pomocou a dlhodobými potrebami rozvoja.

EÚ by mala trvať na spoločnom záväzku plne chrániť, presadzovať a uskutočňovať rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat. EÚ sa tiež usiluje o spoločné uznanie kľúčového podieľania sa žien a dievčat na mieri a budovaní štátu, hospodárskom raste, technologickom rozvoji, znižovaní chudoby, zdraví a blahobyte, a kultúrnom a ľudskom rozvoji. Rodová rovnosť je dôležitá pre udržateľný rozvoj, tak ako je to zdôraznené v programe 2030.

Mladí ľudia sú hybnou silou budúceho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho blahobytu svojich komunít. Ich prínos je podstatný pre plné využitie príležitostí poskytovaných vedeckým a technologickým pokrokom (napr. digitálna revolúcia) a pre posilnenie demokratických inštitúcií a hodnôt v priebehu času. Prístup ku kvalitnému a účinnému vzdelaniu a rozvoju zručností bude kľúčový pre zamestnateľnosť, rozvoj spoločnosti a odolnosť.

Navyše, partnerstvo by malo prijať spoločný záväzok posilniť medzikultúrny dialóg, chrániť kultúrnu rôznorodosť a rozvíjať kultúrny a tvorivý priemysel. Kultúra je mocným nástrojom na budovanie mostov medzi ľuďmi, najmä mladými, a na posilňovanie vzájomného porozumenia. Je tiež dôležitým prostriedkom boja proti násilnej radikalizácii a hnacou silou hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

3.1.5. Ochrana životného prostredia a boj proti zmene klímy

Trvalo udržateľný rozvoj a ľudský blahobyt závisia od zdravých ekosystémov a fungujúceho životného prostredia. Zmena klímy a poškodzovanie životného prostredia ohrozujú hospodársky pokrok, mier a stabilitu a spôsobujú rozsiahlu migráciu.

Partnerstvo by sa preto malo zamerať na dosiahnutie relevantných cieľov trvalo udržateľného rozvoja (napr. čistá energia, udržateľné mestá a komunity a zodpovedná spotreba a výroba) a vykonávanie Parížskej dohody o zmene klímy. Malo by zakotvovať záväzok týkajúci sa politiky odolnosti proti zmene klímy so zameraním na chudobných a zintenzívniť transformáciu na inkluzívne zelené a modré hospodárstva, a to najmä prijatím postupov udržateľnej spotreby a výroby zo strany zodpovedného súkromného sektora. Malo by obsahovať pevné záväzky k udržateľnému riadeniu prírodných zdrojov vrátane lesov, voľne žijúcich živočíchov alebo voľne rastúcich rastlín a nerastných surovín, k zachovávaniu, zhodnocovaniu a udržateľnému využívaniu ekosystémov a biodiverzity vrátane oceánov a k vykonávaniu politík na zmiernenie a adaptáciu. Na dosiahnutie dobrej správy prírodných zdrojov sú potrebné aj práva na bezpečný a spravodlivý prístup. Lepšia pripravenosť, menšia expozícia a zraniteľnosť a schopnosť obnovy po katastrofách sú základom predchádzania stratám na životoch a stratám živobytia.

Program 2030 si vyžaduje okamžité úsilie zo strany všetkých v súvislosti s verejnými statkami vrátane nízkych emisií a nízkouhlíkových hospodárstiev. Nové partnerstvo by malo odzrkadľovať pevný záväzok partnerov a ich regionálnych organizácií vykonať účinné udržateľné energetické politiky, ktoré spĺňajú ciele zníženia emisií skleníkových plynov. Výroba energie je priamo spojená s výzvou súvisiacou so zmenou klímy a s trvalo udržateľným rozvojom. Zmluvné strany majú existenčný záujem zmeniť tento sektor a postupne ukončiť používanie fosílnych palív, zatiaľ čo budú ďalej mobilizovať miestne obnoviteľné zdroje a zlepšovať energetickú účinnosť v partnerských krajinách, prechádzať na udržateľné a moderné energetické služby a rušiť väzby medzi hospodárskym rastom a rastom spotreby energie. Navyše, spolupráca v tomto sektore by mala presadzovať prísne normy v oblasti jadrovej bezpečnosti. Aby EÚ pomohla zaistiť tieto ciele, mala by aj naďalej spolupracovať s partnerskými krajinami pri posilňovaní priaznivého regulačného prostredia a sektorových reforiem. Partnerstvo by malo poskytovať strategickejší a prispôsobenejší prístup k investovaniu do energie z udržateľných zdrojov, pri čom budú zohrávať dôležitú úlohu súkromné investície a moderné technológie s cieľom naštartovať transformáciu výroby energie a modelov spotreby v partnerských krajinách.

Udržateľnosť si takisto od partnerov vyžaduje, aby riešili výzvy týkajúce sa života v mestách, kde si vplyv veľkého presunu obyvateľstva vyžaduje výraznú zmenu smerom k inteligentným a udržateľným mestám na rozdiel od tradičnej politiky ich rozvoja.

3.1.6. Aliancia v oblasti spoločných výziev

Partnerstvo by malo EÚ a jej partnerom umožniť účinnejším spôsobom spojiť sily a presadzovať spoločnú agendu na svetových a multilaterálnych fórach. V tomto ohľade nebol tento potenciál takmer vôbec využitý a mali by sa dosiahnuť oveľa konkrétnejšie výsledky.

Spolupráca na medzinárodnej scéne by mala byť oblasťou, kde nové partnerstvo dokáže vytvoriť významnú pridanú hodnotu.

Základom dôraznejších opatrení je obnovený záväzok presadzovať účinný multilateralizmus založený na pravidlách, ktorého jadro tvorí OSN. Partnerstvo by malo podporovať globálne riadenie snahou o reformovanie, zavádzanie a rozvoj multilaterálnych inštitúcií, dohôd a noriem. Takýto záväzok globálneho riadenia sa musí pretaviť do prehĺbeného dialógu a účinnej spolupráce v rámci medzinárodných fór (vrátane BR OSN, VZ OSN, Rady pre ľudské práva, UNFCCC)¹⁴, ako aj do odhodlania reformovať OSN vrátane Bezpečnostnej rady.

Vychádzajúc zo skúseností vysoko ambiciózneho koaličného postupu, ktorý na konferencii COP 21 pripravil cestu¹⁵ Parížskej dohode o zmene klímy z roku 2015¹⁶, partnerstvo musí aktívne určiť témy, v ktorých majú EÚ a partnerské krajiny hlavné spoločné záujmy a v ktorých by mohli presadzovať globálne opatrenia. To by sa pri rozhodovaní malo premietnuť do spoločných opatrení. Mal by sa vymedziť postup, ktorým by na najvyššej politickej úrovni pravidelne určovali spoločné záujmy a ktorý by umožňoval včasnú prípravu a koordinované konanie a hlasovanie v príslušných medzinárodných formátoch a rámcoch. Oblasť, ktoré je potrebné vziať do úvahy, okrem iného zahŕňajú: zmenu klímy, trvalo udržateľný rozvoj, modré a zelené hospodárstvo, ochranu biodiverzity, globálne digitálne hospodárstvo, boj proti nezákonným finančným tokom a správne fungovanie komoditných trhov. Aj v rámci WTO by partnerstvo malo hľadať ďalšie spoločné záujmy. Takisto existuje priestor na užšiu spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami.

Na posilnenie takýchto strategických aliancií na medzinárodnej scéne by sa malo podporiť oslovenie krajín mimo AKT, v severnej Afrike, medzi najmenej rozvinutými krajinami a malými ostrovnými rozvojovými štátmi.

3.2. Priority EÚ prispôbené regiónom

Priority partnerstva by sa mali dodržiavať vo všetkých oblastiach. Na účely účinného vykonávania by partnerstvo malo zároveň riadne zohľadniť regionálne špecifiká a vlastné rozvojové rámce partnerov a rozdielne priority spoločnej agendy EÚ a partnerov v Afrike, Karibiku a Tichomorí. Priority sa môžu v rámci každého regiónu prispôbiť okolnostiam a doladiť na základe stanovenia súvisiacich cieľov a opatrení, ktoré sa očakávajú.

3.2.1. Afrika

Afrika je svetadielom obrovských možností. Do roku 2050 sa stane domovom pre približne 25 % svetovej populácie. Na jej území sa nachádza niekoľko najrýchlejšie rastúcich hospodárstiev na svete, ako aj rozsiahle prírodné a poľnohospodárske zdroje. Jej obrovský potenciál tkvie k obchodu, inováciám a investíciám, pričom ide o oblasti, v ktorých sa aj sám

---

¹⁴ Bezpečnostná rada OSN, Valné zhromaždenie OSN, Rada pre ľudské práva OSN, Rámcový dohovor OSN o zmene klímy.

¹⁵ <http://www.cop21paris.org/about/cop21>.

¹⁶ http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php.

kontinent snaží preraziť. EÚ je pre väčšinu afrických krajín privilegovaným partnerom v oblasti politiky, pomoci, obchodu a investícií. EÚ a Afrika počas uplynulých rokov vybudovali hlbšie, politickejšie partnerstvo založené na spoločných hodnotách a záujmoch. Čoraz väčší počet afrických vlád a regionálnych organizácií preberá vedúcu úlohu pri riešení politických, bezpečnostných a hospodárskych výziev, ktoré existujú v rámci ich hraníc a za nimi. Africká únia a jej Agenda 2063¹⁷ predstavujú ambiciózne, dynamický plán.

Potenciál Afriky bude závisieť od úsilia jednotlivých afrických krajín v oblasti správy vecí verejných, ľudských práv, prevencie a riešenia konfliktov, boja proti organizovanej trestnej činnosti a inkluzívneho udržateľného rastu a tvorby pracovných miest. Niektorým krajinám však stále chýba schopnosť uskutočniť reformy a prekonať následky kríz. Inými slovami, chýba im odolnosť, v dôsledku čoho sú nestabilné. Miera chudoby, nezamestnanosti a nerovnosti zostáva vysoká a tempo znižovania pomalé. Nárast populácie predstavuje popri týchto problémoch ešte väčšiu výzvu. Mnohé krajiny sa navyše naďalej zmietajú v dlhodobých vojnových konfliktoch a nadnárodné bezpečnostné výzvy predstavujú hrozbu pre regionálnu stabilitu a trvalo udržateľný rozvoj. Poškodzovanie životného prostredia a vplyvy zmeny klímy takisto ohrozujú vyvážený hospodársky pokrok, mier a stabilitu. To všetko vedie k zhoršeniu humanitárnych kríz, k tokom spôsobeným nútenou a neregulárnou migráciou v rámci regiónov a smerom do Európy.

Podpora príležitostí a riešenie problémov je zásadné pre bezpečnosť a prosperitu Afriky a EÚ. Vzhľadom na priority EÚ a záväzky či agendu reforiem, ktoré si Afrika sama určila, ako aj v nadväznosti na základ, ktorý vychádza zo spoločnej stratégie EÚ a Afriky¹⁸, by preto jadrom obnoveného partnerstva s africkými krajinami mali byť ďalej uvedené ciele.

a) Mier a bezpečnosť, stabilita, demokracia, právny štát, dobrá správa vecí verejných a ľudské práva

Investovanie do mieru, stability a rozvoja v Afrike prospeje nielen našim partnerom, ale je zároveň investíciou do bezpečnosti a prosperity samotnej EÚ. Konflikty a nestabilita aj naďalej v rozsiahlej miere brzdia rozvoj Afriky. V tomto kontexte musíme v kľúčových otázkach, ako je stabilizácia, bezpečnosť a zvyšovanie odolnosti, osloviť aj krajiny mimo AKT.

Osobitné ciele

- Presadzovať integrovaný prístup k prevencii a riešeniu konfliktov, budovaniu mieru a ľudskú bezpečnosti na vnútroštátnej, regionálnej a kontinentálnej úrovni s väčšou zodpovednosťou, povinnosťami, solidaritou a kapacitami Afriky.
- Posilniť bezpečnosť vrátane námornej bezpečnosti, spoluprácu a reformy v sektore bezpečnosti prostredníctvom prehĺbených partnerstiev v oblasti bezpečnosti na vnútroštátnej,

¹⁷ Agenda 2063 Budúcnosť, ktorú chceme pre Afriku – agenda2063.au.int.

¹⁸ Strategické partnerstvo Afrika – EÚ – spoločná stratégia Afriky a EÚ – www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/documents/eas2007_joint_strategy_en.pdf.

regionálnej a kontinentálnej úrovni a v úzkej spolupráci s OSN. Operatívnosť africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry (APSA)¹⁹ je kľúčovým cieľom, ktorý sa má dosiahnuť.

- Podporovať demokraciu a zaviazat' sa dodržiavať demokratické princípy, ústavu, volebné obdobie a výsledky volieb. V tomto kontexte bude dôležité pokračovať v zapájaní a podpore štruktúry africkej správy vecí verejných²⁰ a v podpore rozvoja demokratických inštitúcií na miestnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, najmä prostredníctvom uplatňovania Africkej charty o demokracii, voľbách a správe vecí verejných²¹. Okrem toho by sa mal klásť intenzívnejší dôraz na uľahčovanie, zachovanie a rozšírenie priestoru na zapojenie občianskej spoločnosti do presadzovania a tvorby politík, ako aj na posilnenie dialógu s miestnymi orgánmi.
- Podporovať právny štát a dobrú správu vecí verejných vrátane účinného a nezávislého súdnictva pre občanov a podniky. Vhodné riadenie verejných financií zostáva kľúčovým prvkom dobrej správy vecí verejných a hlavným základom makroekonomickej stability a odolného verejného sektora.
- Podporovať a ochraňovať ľudské práva vrátane podpory práce príslušných ľudskoprávných inštitúcií z oboch kontinentov a rozvíjania dialógu s nimi, ako aj s príslušnými vnútroštátnymi inštitúciami (napr. národnými parlamentmi), s občianskou spoločnosťou a s miestnymi orgánmi.
- Podporovať a chrániť humanitárne zásady a medzinárodné humanitárne právo.
- Podporovať boj proti organizovanej trestnej činnosti a nadnárodnej trestnej činnosti, terorizmu a radikalizácii a nedovolenému obchodovaniu s ľuďmi, voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín, drogami a nebezpečnými látkami a súvisiacim nezákonným finančným tokom.

b) Vzájomné hospodárske príležitosti pre udržateľný rozvoj

Posilnenie inkluzívneho trvalo udržateľného rozvoja umožní Afrike využiť demografický vývoj a premeniť ho na príležitosť, ktorá bude mať pozitívny účinok presahovania na EÚ.

Osobitné ciele

- Podporovať dôstojné pracovné príležitosti, najmä pre mladých ľudí a ženy.
- Zaisťovať priaznivé prostredie pre obchod a zodpovedné investície, rozvoj súkromného sektora, s osobitným dôrazom na agropotravinársky sektor, od ktorého závisí živobytie väčšiny Afričanov.
- Presadzovať účinné vykonávanie dohôd o hospodárskom partnerstve (DHP) v Afrike, aby hospodárske subjekty naplno využívali výhody, ktoré im dohody ponúkajú.

¹⁹ www.peaceau.org/en/page/104-african-peace-and-security-architecture-apsa.

²⁰ Aga-platform.org.

²¹ Au.int/en/treaties/African-charter-de;ocracy-elections-and-governance.

- Dosiahnuť pokrok, pokiaľ ide o: africkú regionálnu integráciu na kontinentálnej a regionálnej úrovni v súlade s africkou Agendou 2063²² a cieľmi stanovenými rozličnými regiónmi, ktoré sa osobitne zameriavajú na uľahčenie obchodu, modernizáciu colných systémov a harmonizáciu noriem; regulačnú súdržnosť; a účinnú udržateľnú infraštruktúru, ktorá uľahčuje interoperabilitu, zahraničné investície a prístup k regionálnym a globálnym trhom.
- Posilniť nové investičné príležitosti vrátane vysoko kvalitných investícií, ktoré pritiaľnu ďalšie zdroje z kapitálových trhov, a podporiť partnerstvá medzi súkromnými subjektmi na oboch kontinentoch a budovať iniciatívy, akou je podnikateľské fórum EÚ – Afrika.
- Podporovať zelené a modré hospodárstvo a modely šetrné k životnému prostrediu s cieľom posilniť inkluzívny udržateľný rast a oddeliť jeho previazanosť so zhoršovaním životného prostredia, najmä prostredníctvom podpory udržateľných modelov spotreby a výroby.
- Vzhľadom na vykonávanie Parížskej dohody zabezpečiť univerzálny prístup k dostupnej, spoľahlivej a modernej energii na posilnenie inkluzívneho udržateľného rastu.

c) Migrácia a riadenie mobility

Na využitie výhod a riadenie výziev, ktoré migrácia so sebou prináša, je potrebný koordinovanejší, systematickejší a štruktúrovanejší prístup, ktorý by vyhovoval záujmom EÚ a Afriky. Znovu sa musí nastoliť poriadok v migračných tokoch a zjednodušiť mobilita na základe náležite riadeného prístupu k migrácii založeného na právach v súlade s európskou migračnou agendou a jej novým rámcom partnerstva s tretími krajinami, s vyhlásením EÚ a Afriky z roku 2014 o migrácii a mobilite a vyhlásením a akčným plánom zo samitu vo Vallette.

Osobitné ciele

- Podporovať tvorbu a vykonávanie migračných politík presadzovaním legálnych spôsobov migrácie a riešením neregulárnych migračných tokov okrem iného prostredníctvom návratu a readmisie.
- Lepšie organizovať regionálnu a medziregionálnu pracovnú mobilitu, uľahčiť inštitucionálny dialóg a spoluprácu pozdĺž migračných ciest, zjednodušiť „cirkuláciu mozgov“ prostredníctvom uznávania zručností a kvalifikácií, dialógu o vízach a podpory mobility študentov, výskumných a akademických pracovníkov. Znížiť náklady na remitencie a posilniť úlohu a zapojenie diaspóry.
- Riešiť neregulárnu migráciu zavedením vhodných preventívnych opatrení vrátane boja proti obchodovaniu s ľuďmi a pašovaniu migrantov prostredníctvom integrovaného riadenia hraníc a podpory alternatív k neregulárnej migrácii.

---

²² <http://agenda2063.au.int/>.

- Účinnnejšie a efektívnejšie riešiť výzvy, ktoré súvisia s návratom, readmisiou a reintegráciou. Na oboch stranách sa musia vytvoriť silné záväzky sprevádzané operačnou spoluprácou. Najmä v oblasti readmisie sa súčasné ustanovenia článku 13 Dohody z Cotonou musia posilniť a musí sa zabezpečiť ich vykonateľnosť.
- Riešiť nútené vysídľovanie a presadzovať medzinárodnú ochranu založenú na zásade spoločnej zodpovednosti prostredníctvom pomoci zachovať a zlepšiť ľudský kapitál tých, ktorí sú nútení opustiť svoje domovy, pomôcť zaistiť ich ochranu a nakoniec poskytnúť rozvojové výhody vysídleným osobám a ich hostiteľom. To sa vzťahuje tak na obyvateľov, ktorí opustili svoju krajinu, ako aj na vnútorne vysídlené osoby.

d) Ľudský rozvoj

Chudoba, nedostatočný rozvoj zručností a nerovnosť naďalej zostávajú veľkými problémami, ktoré sa iba veľmi pomaly zlepšujú. Silný nárast populácie v Afrike tento problém zhoršuje.

Osobitné ciele

- Posilniť postavenie žien, mladých ľudí a zraniteľných skupín prostredníctvom podpory rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu, k odbornej príprave, sociálnej ochrane, zdraviu vrátane zdravotnej starostlivosti v oblasti reprodukčného zdravia a zastúpenia žien a dievčat v politickom a hospodárskom rozhodovacom procese a vhodného prostredia pre mladých ľudí, ktorý by im umožnil naplniť ich potenciál, využívať ľudské práva a angažovať sa ako zodpovední aktéri.
- Riešiť sociálne a hospodárske nerovnosti prostredníctvom politik daňovej, mzdovej a sociálnej ochrany vrátane zabezpečenia prístupu k základným kvalitným sociálnym službám pre všetkých a podpory minimálnej mzdy stanovenej na vnútroštátnej úrovni. Dôraz by sa mal takisto klásť na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti prostredníctvom zvýšenia investícií do vidieckej infraštruktúry, poľnohospodárskeho výskumu, rozvoja technológií a sociálnych inovácií.
- Podporiť rozvoj vedomostí prostredníctvom poskytovania kvalitného vzdelávania vrátane odborného vzdelávania a prípravy a rozvoja zručností v súlade s potrebami pracovného trhu a aktívnej podpory digitálnej ekonomiky a spoločnosti, vedy a technológie, výskumu a inovácií s cieľom významne ovplyvniť životy ľudí a zamestnateľnosť miestnej pracovnej sily udržateľným spôsobom tak v mestách, ako aj na vidieku.
- Riešiť zraniteľnosť spôsobenú makroekonomickými a inými otrasmami, ako sú zdravotné hrozby a epidémie, posilniť systémy zdravotnej starostlivosti s cieľom dosiahnuť všeobecne dostupnú kvalitnú zdravotnú starostlivosť a predchádzať chorobám, nedostatočnej výžive, nedostatku potravín, prírodným katastrofám a zmene klímy a znižovať s nimi súvisiacu záťaž.
- Zvýšiť prístup k pitnej vode a sanitácii, presadzovať dostupnosť a udržateľné riadenie vodných zdrojov a zamedziť šíreniu prenosných ochorení. Zlepšiť zachovanie, obnovu

a udržateľné využívanie ekosystémov a prírodných zdrojov a zavádzanie ekologických riešení.

- Zabezpečiť, aby boli mestá a ľudské sídla inkluzívne, bezpečné, odolné a udržateľné.

3.2.2. Karibik

EÚ a Karibik majú dlhú spoločnú históriu, kultúru a široký rozsah spoločných hodnôt. Prostredníctvom najvzdialenejších regiónov a pridružených zámorských krajín a teritórií (ZKÚ) je EÚ takisto fyzickou súčasťou karibských štátov. Karibské krajiny majú s EÚ mnoho spoločných politických cieľov a čelia mnohým výzvam, ktoré EÚ má záujem riešiť (napr. zmena klímy, trestná činnosť a iné bezpečnostné výzvy, ochrana životného prostredia), pričom niektoré z nich (napr. energia z udržateľných zdrojov) poskytujú príležitosť získať prístup na trh.

Vzhľadom na priority EÚ a špecifický kontext, ako aj na budovanie na základe, ktorý vychádza zo spoločného strategického partnerstva EÚ a karibských štátov, jadrom obnoveného partnerstva s karibskými krajinami by mali byť ďalej uvedené ciele.

a) Mier a ľudská bezpečnosť, demokracia, právny štát, dobrá správa vecí verejných a ľudské práva

Karibik je stabilný región, v rámci ktorého má väčšina krajín dobre fungujúcu demokraciu, hoci dobrá správa vecí verejných a dodržiavanie ľudských práv nie sú rovnomerné. Pre stabilitu a prosperitu v regióne má zásadný význam ochrana a podpora ľudských práv a demokratických postupov. To je dôležité takisto vzhľadom na množstvo pridružených zámorských krajín a teritórií a najvzdialenejších regiónov EÚ. Z geografického hľadiska leží Karibik na drogových trasách do Severnej Ameriky a Európy. Kľúčovými výzvami v oboch regiónoch je boj proti nadnárodnej trestnej činnosti, financovaniu terorizmu, vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a praniu špinavých peňazí a potreba zvýšenej finančnej transparentnosti.

Osobitné ciele

- Skonsolidovať fungovanie demokratických inštitúcií a posilniť právny štát, prístup k účinnému a nezávislému súdnictvu a ľudskú bezpečnosť. Tento krok je potrebné doplniť o preventívny prístup, ktorý sa zameriava na riešenie základných príčin vrátane chudoby, sociálneho vylúčenia, diskriminácie a beztrestnosti.
- Zlepšiť ochranu a podporu ľudských práv pre každého. Treba sa zamerať na podporu rodovej rovnosti a práv pôvodného obyvateľstva, boj proti domácemu násiliu, zneužívaniu detí a telesným trestom, obchodovaniu s ľuďmi a diskriminácii menšín, na zlepšenie podmienok vo väzniciach a správania polície, ako aj na riešenie otázok trestu smrti.
- Podporovať dobrú správu hospodárskych záležitostí vrátane náležitého riadenia verejných financií, transparentnosti a zodpovednosti. Sem patrí posilnenie boja proti korupcii, praniu špinavých peňazí a nelegálnym finančným tokom a daňovým rajom.

b) Regionálna integrácia, inkluzívny udržateľný rast, obchod a tvorba pracovných miest

Okrem Haiti sa všetky krajiny transformovali z krajín so strednými príjmami na krajiny s vysokými príjmami. Napriek tomu sa hospodárstva dajú vo všeobecnosti charakterizovať úzkymi domácimi trhmi, vysokou úrovňou dlhov, nediferencovanou výrobnou základňou, ktoré obmedzujú ich odolnosť voči vonkajším otrasom.

Osobitné ciele

- Ďalej pokračovať v regionálnej integrácii a iniciatívach a politikách v oblasti spolupráce vrátane rozvoja infraštruktúrnych sietí a vzájomnej prepojitelnosti s cieľom uľahčiť regionálny a medzinárodný obchod a mobilitu.
- Prioritne sa zamerať na tvorbu pracovných miest a využívať možnosti investícií súkromného sektora vytvorením priaznivého podnikateľského prostredia, posilnením regionálnej integrácie a medzinárodnej konkurencieschopnosti, podporou podnikovej sociálnej zodpovednosti a najlepších podnikateľských postupov vrátane digitalizácie a podporou rozvoja malých a stredných podnikov (MSP), a to aj v sociálnom a solidárnom hospodárstve.
- Podporovať účinné vykonávanie Dohody o hospodárskom partnerstve medzi štátmi CARIFORUM-u a EÚ, aby hospodárske subjekty naplno využívali výhody, ktoré im dohoda ponúka.
- Posilniť širšie regionálne iniciatívy a iniciatívy juh-juh s Latinskou Amerikou a najvzdialenejšími regiónmi EÚ a pridruženými zámorskými krajinami a teritóriami s cieľom uľahčiť užšiu spoluprácu a obchod v rámci pologule.

c) Ľudský rozvoj

Indikátory ľudského rozvoja sa v uplynulom desaťročí vo väčšine karibských krajín zlepšili. Chudoba a extrémna chudoba v karibských krajinách, najmä na Haiti, však napriek tomuto pozitívnemu vývoju naďalej pretrváva. Súvisí to s extrémnymi sociálnymi a hospodárskymi nerovnosťami.

Osobitné ciele

- Vynaložiť úsilie na všetkých úrovniach s cieľom odstraňovať chudobu, riešiť nerovnosti a podporovať dôstojnú prácu pre každého.
- Podporovať prístup ku kvalitným zdravotníckym a sociálnym službám pre každého vrátane všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti, prehĺbiť spoluprácu v oblasti vzdelávania, celoživotného vzdelávania, pracovnej sily a odbornej prípravy s cieľom rozvíjať vhodné zručnosti potrebné pre pracovný trh a zabrániť úniku mozgov.
- Zvýšiť potravinovú bezpečnosť, zlepšiť výživu a podporiť udržateľné poľnohospodárstvo a agropriemysel s pridanou hodnotou so zameraním sa na malých farmárov ako na spôsob

diverzifikácie karibských hospodárstiev a zabránenia tomu, aby malí výrobcovia prišli o svoje živobytie.

d) Zmena klímy a udržateľné riadenie prírodných zdrojov

Všetky karibské krajiny patria medzi malé ostrovné rozvojové štáty charakterizované nízko položenými pobrežnými oblasťami, ktoré sú vo veľkej miere vystavené prírodným katastrofám vrátane zemetrasení, hurikánov a vplyvu zmeny klímy vrátane zvyšujúcej sa hladiny morí spôsobenej zmenou klímy. Keďže sú z hľadiska účinkov zmeny klímy veľmi zraniteľné a zároveň majú malú hospodársku základňu, chýba im odolnosť, ktorou by sa dokázali vyrovnáť so stále sa zväčšujúcimi vplyvmi prírodných katastrof, poškodzovania biodiverzity alebo nedostatku vody. Karibské ostrovy sú takisto veľmi závislé od dovážaných fosílnych palív, pričom majú dostatok prírodných zdrojov a príležitostí na rozvíjanie obnoviteľných zdrojov energie.

Osobitné ciele

- Uľahčiť dialóg a spoločné prístupy, a to aj v oblasti znižovania rizika katastrof, s cieľom posilniť odolnosť a schopnosť karibského regiónu zmierniť následky a hrozby zmeny klímy a katastrof a prispôbiť sa im.
- Vzhľadom na vykonávanie Parížskej dohody posilniť rozvíjanie výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a opatrení v oblasti energetickej účinnosti prostredníctvom prenosu najlepších postupov a zvýšiť podporu investičných príležitostí v oblasti infraštruktúry a technológií čistej energie.
- Podporiť vykonávanie politík, ktoré prispievajú k vytvoreniu zeleného a modrého hospodárstva, a stimulovať udržateľné modely výroby a spotreby.
- Chrániť a obnovovať suchozemské, morské a pobrežné ekosystémy v záujme zachovania biodiverzity a podporovať udržateľné využívanie prírodných zdrojov, a to aj prostredníctvom ekologických riešení a ekosystémových služieb.
- Posilniť spoluprácu v oblasti riadenia vodných zdrojov vrátane zabezpečenia prístupu k bezpečnej pitnej vode a sanitácii a zvýšiť efektívnosť využívania vody; zlepšiť systémy odpadového hospodárstva, recykláciu a opätovné využívanie.

3.2.3. Tichomorie

EÚ a Tichomorie majú dlhú spoločnú históriu, pevné súčasné väzby a široký rozsah spoločných hodnôt. Okrem týchto dvojstranných väzieb je Tichomorie dôležitým aktérom pre EÚ pri riešení globálnych výziev aj z dôvodu veľkého počtu ostrovných štátov a ich rozsiahlych morských území. Tichomorské krajiny a územia majú spoločné niektoré z najväčších výziev, najmä vzhľadom na ich zraniteľnosť voči prírodným katastrofám a zmene klímy, ako aj niektoré všeobecné ciele rozvoja súvisiace s ich malou rozlohou a geografickou izoláciou.

Tichomorie je domovom pre približne 500 000 občanov EÚ (okolo 5 % celkovej populácie Tichomoria). Okrem podpory ZKÚ v celosvetovom meradle EÚ podporuje aj integráciu ZKÚ

v rámci tichomorského regiónu s cieľom maximalizovať ich potenciálny prínos k udržateľnému rozvoju regiónu a využívať prínosy vyplývajúce z regionálnej integrácie. Nová Kaledónia a Francúzska Polynézia boli v septembri 2016 prijaté za členov Fóra tichomorských ostrovov, hlavného regionálneho politického orgánu Tichomoria.

Vzhľadom na priority EÚ a špecifický kontext, ako aj v nadväznosti na základ stanovený v stratégii EÚ pre posilnené partnerstvo s Tichomorím, by jadrom obnoveného partnerstva s tichomorskými krajinami mali byť ďalej uvedené ciele. Okrem týchto špecifických cieľov by obnovené partnerstvo EÚ a Tichomoria malo uznať a podporovať úsilie krajín Tichomoria v otázke regionálnej integrácie nielen v rámci samotného tichomorského regiónu, ale aj – v prípade jednotlivých krajín, ktoré sa o to snažia – do ázijsko-tichomorského regiónu, najmä do ASEAN, a takisto pomôcť tichomorským krajinám riešiť bezpečnostné výzvy, ktoré sa môžu v najbližších desaťročiach objaviť.

a) Dobrá správa vecí verejných, ľudské práva a rodová rovnosť

Napriek významnému pokroku za posledné desaťročia rozvoj regiónu brzdia pretrvávajúce nedostatky v oblasti dobrej správy vecí verejných na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a potreba ďalšieho pokroku v oblasti ochrany ľudských práv a rodovej rovnosti.

Osobitné ciele

- Zaisťovať ratifikáciu a vykonávanie hlavných dohovorov OSN o ochrane ľudských práv s prihliadnutím na to, že obmedzené vykonávanie príslušných dohovorov je často spôsobené skôr nedostatkom vhodných administratívnych štruktúr než nedostatkom politickej vôle.
- Presadzovať účinnú ochranu ľudských práv so zameraním sa na boj proti rodovo motivovanému násiliu a podporovať práva detí pomocou osvetu a vzdelávania.
- Podporovať dobrú správu vecí verejných vrátane náležitého riadenia verejných financií, transparentnosti a zodpovednosti a takisto riešenie nových výziev, akými sú daňové raje a pranie špinavých peňazí. Prispievať k ďalšej konsolidácii právneho štátu a prístupu k účinnému a nezávislému súdnictvu.
- Posilniť úlohu občianskych organizácií, najmä v oblasti podpory základných hodnôt a zlepšenia rodovej rovnosti.
- Posilniť vykonávanie politiky a politického dialógu s cieľom dosiahnuť výsledky na miestnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni.

b) Inkluzívny udržateľný rast

Tichomorský región pozostáva z rozsiahlych hospodárskych zón s enormnými morskými zdrojmi. V globálnom meradle sa približne jedna tretina tuniakov uloví v Tichomorí. Hoci EÚ je iba malý aktér v oblasti lovu tuniaka v Tichomorí, zostáva najväčším spotrebiteľom rýb vo svete. EÚ je veľmi dôležitým vývozným trhom najmä pre produkty tichomorského rybolovu. Z uvedených dôvodov má EÚ v záujme predložiť návrh na medzinárodný boj proti

nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu v regióne s cieľom zachovať pre budúce generácie zdravé populácie rýb.

Oceánske zdroje však nie sú obmedzené len na rybolov. Existuje množstvo príležitostí na udržateľný rozvoj modrého a zeleného hospodárstva. EÚ má záujem zlepšiť správu oceánov, aby zabezpečila udržateľné využívanie oceánskych zdrojov²³.

Ostatné časti súkromného sektora, ako je cestovný ruch, by sa mali rozvíjať tak, aby zabezpečovali inkluzívny udržateľný rast a pracovné príležitosti.

Osobitné ciele

- Zabezpečiť účinné vykonávanie dohôd o hospodárskom partnerstve s krajinami v regiónoch, ktoré ich uplatňujú.
- Posilniť rozvoj súkromného sektora, najmä MSP, a zlepšiť podmienky na investovanie.
- Posilniť regionálne, vnútroštátne a miestne iniciatívy, ktoré podporujú udržateľný rybolov a vykonávanie a dodržiavanie Dohovoru Organizácie spojených národov o morskom práve²⁴ a jeho vykonávacích dohôd a iných príslušných medzinárodných dohovorov. Rozvíjať a presadzovať správu oceánov a podporovať iniciatívy modrého a zeleného hospodárstva s ohľadom na bezpečné využívanie hlbokomorskej ťažby s účasťou všetkých zainteresovaných strán.
- Podporovať dôstojné pracovné príležitosti, najmä pre mladých ľudí a ženy.

c) Zmena klímy a udržateľné riadenie prírodných zdrojov

Zmena klímy je v centre pozornosti tak EÚ, ako aj partnerských tichomorských krajín a území.

Osobitné ciele

- Zlepšiť pripravenosť na prírodné katastrofy, ako sú tropické cyklóny, a schopnosť obnovy po takýchto katastrofách s cieľom vybudovať si odolnosť voči týmto udalostiam.
- Vzhľadom na vykonávanie Parížskej dohody posilniť rozvoj výroby energie z obnoviteľných zdrojov a opatrení v oblasti energetickej účinnosti prostredníctvom prenosu najlepších postupov, okrem iného v oblasti námornej dopravy, a podporovať investičné príležitosti v oblasti infraštruktúry a technológií čistej energie.
- Podporovať vykonávanie politík, ktoré prispievajú k vytvoreniu zeleného hospodárstva (napr. prostredníctvom udržateľného rozvoja vidieka, poľnohospodárstva a lesníctva odolných voči zmene klímy) a stimulovať udržateľné modely výroby a spotreby.

²³ Spoločné oznámenie o medzinárodnej správe oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov - http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/join-2016-49_sk.pdf.

²⁴ Dohovor Organizácie spojených národov o morskom práve z 10. decembra 1982 je dostupný na webovej stránke: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm.

- Zvýšiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie prírodných zdrojov, a to aj v oblasti odpadového hospodárstva a v oblasti pitnej vody, sanitácie a zdravia.
- Chrániť a obnovovať biodiverzitu pôdy a morí a pobrežných ekosystémov v záujme zachovania biodiverzity, ako aj udržateľné využívanie prírodných zdrojov a ekosystémových služieb.

4. Cielenejšie a flexibilnejšie partnerstvo

EÚ musí stanoviť, ako má ďalej zlepšovať spôsob, ktorým by sa vzťahy s jej partnermi v Afrike, Karibiku a Tichomorí mali organizovať a spravovať, aby dokázala priniesť výsledky v oblasti strategických záujmov. Tento základný prvok politického partnerstva sa dotýka mnohých aspektov, ktoré si budú vyžadovať aj rozsiahle konzultácie s partnerskými krajinami. Týka sa to formátu vzťahov, zúčastnených aktérov a zásad, na ktorých sa má spolupráca zakladať, mechanizmov na dosiahnutie ešte lepších výsledkov, ako aj vhodnej inštitucionálnej štruktúry a vhodného právneho statusu na podporu vykonávania partnerstva. V tejto súvislosti sa musia zohľadniť dôležité poznatky, ktoré vyplynuli z vykonávania dohody.

4.1. Získané poznatky

V hodnotení dohody²⁵ sa zdôrazňuje množstvo silných a slabých stránok. Hodnotenie sa zameriava na pokrok v oblasti odstraňovania chudoby a ľudského rozvoja v krajinách AKT, zintenzívnenie obchodných tokov, posilnenie mieru a bezpečnosti a upevnenie demokracie a ľudských práv. Stále je však potrebné vyvíjať značné úsilie, najmä preto, lebo niektoré tieto úspechy čelia hrozbe, ktorú predstavujú nové zdroje nestability (napr. demografický vzostup, autoritárske vlády, terorizmus a zmena klímy).

Politický dialóg (článok 8 dohody) a konzultácie/vhodné opatrenia (článok 96 dohody) sa osvedčili ako užitočné nástroje, aj keď celkový potenciál zostal čiastočne nevyužitý. V rôznych oblastiach vrátane oblasti ľudských práv, dobrej správy vecí verejných a právneho štátu (článok 9), migrácie (článok 13) a zapojenie štátnych a neštátnych subjektov (článok 6) sa dosiahli zmiešané výsledky.

Hodnotenie sa okrem toho zameriava na skutočnosť, že dohoda nebola schopná v plnej miere zachytiť zintenzívnenie regionálnej dynamiky a narastajúcu rôznorodosť partnerských krajín, napr. medzi krajinami v najväčšej núdzi (najmenej rozvinuté krajiny, nestabilné krajiny) a medzi tými, ktoré sú viac rozvinuté (krajiny so stredným príjmom atď.). Regionálne a kontinentálne organizácie založené partnerskými krajinami začínajú postupne pôsobiť ako regionálni aktéri, ktorí majú politické, bezpečnostné, ako aj obchodné a rozvojové mandáty.

²⁵ Spoločný pracovný dokument útvarov: Hodnotenie Dohody o partnerstve z Cotonou [SWD(2016) 250 final].

V hodnotení sa takisto zdôrazňuje, že súčasná inštitucionálna štruktúra a jej fungovanie, ako aj niektoré operačné postupy preukazujú významnú neefektívnosť.

Napokon treba uviesť, že spolupráca EÚ s jej partnermi na multilaterálnych fórach nebola takmer vôbec využitá. Zaviedla sa len v rámci revízie dohody z roku 2010 a viedla k pozitívnym výsledkom, najmä pokiaľ ide o rokovania o Parížskej dohode o zmene klímy, ale vo väčšine prípadov partnerstvo nebolo schopné využiť všetku svoju váhu na ovplyvnenie výsledkov. Pokrok v tejto oblasti si bude vyžadovať, aby partnerské krajiny preukázali svoj záväzok splniť ciele, ktoré si samy stanovili na samite AKT v Port Moresby²⁶. Takisto je potrebné, aby EÚ hľadala spôsoby umožňujúce flexibilitu pri vytváraní aliancií zahŕňajúcich štáty AKT a štáty mimo AKT, akými sú najmenej rozvinuté krajiny alebo malé ostrovné rozvojové štáty.

4.2. Flexibilné partnerstvo založené na výraznom regionálnom prístupe

V rámci posúdenia vplyvu²⁷ (pozri prílohu I) sa analyzovali a posudzovali rôzne možnosti budúceho formátu s cieľom vytvoriť partnerstvo založené na spoločných prioritách.

4.2.1. Možnosti

Široká škála možností zahŕňa možnosť nechať, aby platnosť dohody uplynula a nenahradiť ju, až po možnosť nahradiť súčasnú dohodu novou dohodou s obmedzenými zmenami. Posledná možnosť by zrejme nebola schopná vyriešiť závažné slabé stránky súčasnej dohody. Prvá možnosť môže priniesť viac nákladov ako výhod, keďže by upustila od pozitívneho *acquis* 40-ročného partnerstva a oslabilá by úlohu EÚ na globálnej úrovni. Partnerstvo s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami sa ako také nespochybnuje. Niektoré zainteresované strany však kritizujú jeho súčasný prístup, obsah a formát.

Podrobnejšie boli posúdené tri ďalšie možnosti:

1. Dôkladná revízia partnerstva s partnerskými krajinami. Táto možnosť by zohľadňovala vývoj od druhej revízie dohody, ktorá bola vykonaná v roku 2010, ale neposkytla by potrebnú súdržnosť politik s najnovšími regionálnymi stratégiami a nebola by schopná dostatočne zohľadniť čoraz väčší význam kontinentálnych (Africká únia), regionálnych a subregionálnych úrovní.
2. Úplná regionalizácia vzťahov s partnerskými krajinami prostredníctvom troch samostatných regionálnych partnerstiev (s Afrikou, Karibikom a Tichomorím). Táto možnosť by plne zohľadňovala kontinentálny a regionálny rozmer, nebola by však schopná dostatočne reagovať na vôľu partnerských krajín obnoviť partnerstvo s EÚ a vytvárať aliancie na globálnych fórach (napr. UNFCCC alebo WTO).

²⁶ <http://www.acp.int/content/declaration-8th-summit-acp-heads-state-and-government-acp-group-states>

²⁷ Spoločný pracovný dokument útvarov: Posúdenie vplyvu týkajúce sa budúcich vzťahov so štátmi AKT po roku 2020 [SWD(2016) xxx].

3. Tretia alternatíva má formu jednej dohody s partnerskými krajinami, ktorá by pozostávala z troch rozličných regionálnych partnerstiev s Afrikou, Karibikom a Tichomorím a bola by otvorená užšej spolupráci s ostatnými krajinami pod spoločným zastrešením. V rámci tohto zastrešenia by sa stanovili spoločné hodnoty, zásady, základné prvky a záujmy, ktoré sú základom pre spoluprácu medzi jednotlivými stranami, a vychádzali by z významného *acquis* dohody. Takisto by zahŕňalo konkrétne mechanizmy spolupráce na globálnej agende. Tri regionálne partnerstvá by boli založené na existujúcich partnerstvách a zahŕňali by ich (napr. spoločná stratégia EÚ a Afriky) a stanovovali by priority a kroky zamerané na špecifiká agendy partnerstva so všetkými tromi regiónmi. Toto umožní EÚ a partnerským krajinám začať iniciatívy na najvhodnejšej úrovni.

4.2.2. Navrhovaná možnosť

Na základe zásad subsidiarity a komplementarity by tretia možnosť umožňovala lepšie riešiť problémy na správnej úrovni a v správnom kontexte, pričom by uznávala, že mnoho súčasných globálnych výziev súvisiacich s udržateľnosťou si vyžaduje opatrenia spájajúce jednotlivé regióny. To je v súlade so skutočnosťou, že prevažná časť angažovanosti EÚ už teraz prebieha na vnútroštátnej úrovni, po ktorej nasleduje regionálna úroveň a až potom úroveň AKT. Aj keď záujmy voči Afrike, Karibiku a Tichomoriu zahŕňajú množstvo záležitostí, ktoré by čerpali výhody zo spoločného zapojenia, existujú aj špecifické záujmy, ktoré by sa mali rozvíjať na diferencovanej báze. Africká únia, ale aj regionálne organizácie, akými sú Hospodárske spoločenstvo západoafrických štátov, Juhoafrické rozvojové spoločenstvo alebo Východoafrické spoločenstvo, predstavujú významné subjekty, rovnako ako iné regionálne organizácie, napríklad CARICOM/CARIFORUM v Karibiku.

Partnerstvo založené na zastrešení by zároveň zabraňovalo nákladom súvisiacim s odmietnutím akéhokoľvek partnerstva s partnerskými krajinami ako skupinou a zachovalo by *acquis* z Cotonou, najmä pokiaľ ide o základné prvky a súvislosť s dohodami o hospodárskom partnerstve. Tie sú v prípade všetkých troch regiónov rovnaké, čo poskytuje možnosť dosiahnuť významné úspory z rozsahu pri spoločnom prerokovaní a riadení týchto aspektov namiesto individuálnych rokovaní s rôznymi zoskupeniami alebo krajinami. Na medzinárodnej úrovni takéto partnerstvo takisto umožňuje rozvíjať spoluprácu na spoločných kľúčových výzvach. Vplyv aliancie môže byť zásadný, ako sa už ukázalo pri uzatváraní Parížskej dohody.

Pri zohľadnení všetkých týchto prvkov nový navrhovaný formát umožňuje zachovanie všetkých hodnotných prvkov súčasnej dohody, ale predovšetkým zavádza vhodné podmienky pre EÚ na splnenie jej nových cieľov.

4.2.3. Kontakt s krajinami mimo AKT

Možnosť zastrešenia tiež najlepšie umožňuje zapojiť krajiny mimo AKT, ktoré o to prejavia záujem, s cieľom zabezpečiť súdržnosť najmä vzhľadom na celoafrický rozsah (napr. medzi partnerstvom AKT – EÚ a spoločnou stratégiou EÚ a Afriky). Ide o dôležitú vec, pretože táto možnosť by v prípade potreby umožnila EÚ zosúladiť geografický priestor na zapojenie s osobitnými cieľmi pre konkrétnu skupinu krajín a priniesla by EÚ diplomatický kapitál, ktorým by mohla strategickejšie sledovať svoje záujmy. V tomto kontexte je obzvlášť dôležité

zapojenie krajín mimo AKT v severnej Afrike a niekoľkých členov skupiny najmenej rozvinutých krajín a skupiny malých ostrovných rozvojových štátov, ktorí nie sú členmi AKT. Je potrebné užiť aj zapojiť príslušné krajiny mimo AKT a zároveň zabezpečiť súdržnosť s existujúcimi politickými rámcami (napr. európskou susedskou politikou) a existujúcimi dohodami o pridružení.

4.3. Viacúrovňové partnerstvo s viacerými zainteresovanými stranami a s kľúčovými zásadami spolupráce

Partnerstvo by malo byť založené na súbore zásad. Malo by sa realizovať prostredníctvom viacúrovňového systému riadenia, ktorý umožňuje prijímať opatrenia na najvhodnejšej úrovni v súlade so zásadami subsidiarity a komplementarity, ako aj diferenciácie a regionalizácie. Partnerstvo by malo byť takisto založené na viacstrannom prístupe a nemalo by zostávať len na úrovni vlád, ktoré nedokážu problémy riešiť osamotene.

4.3.1. Základné zásady spolupráce

Partnerstvo by sa malo zakladať na týchto základných zásadách:

- dialóg,
- vzájomná zodpovednosť,
- široká účasť štátnych aj neštátnych subjektov,
- zodpovednosť.

4.2.3. Zásada subsidiarity a komplementarity

Partnerstvo by malo zohľadňovať a začleniť regionálne dynamiky v rámci celej Afriky, Karibiku a Tichomoria. Malo by to urobiť tak, že zabezpečí, aby sa politická angažovanosť a politické rozhodovanie vykonávali na príslušnej úrovni zodpovednosti bez ohľadu na to, či ide o vnútroštátnu, regionálnu, kontinentálnu úroveň alebo úroveň AKT.

4.3.3 Subjekty

Ako bolo zdôraznené vo verejnej konzultácii a v posúdení, rozmer partnerstva s viacerými zainteresovanými stranami sa uznáva, ale musí dostať príležitosť, aby sa posilnil. Do partnerstva by mala byť zapojená široká škála subjektov, tak štátnych, ako aj neštátnych. Nové partnerstvo by malo posilniť ich príslušné úlohy. Vztahuje sa to na:

- štátne subjekty: národné vlády, parlamenty a regionálne a miestne orgány,
- regionálne organizácie (vrátane Africkej únie),
- krajiny mimo AKT a
- neštátne subjekty vrátane občianskej spoločnosti, hospodárskych a sociálnych partnerov a súkromného sektora.

4.4. Partnerstvo, ktoré dosahuje lepšie výsledky

Partnerstvo musí vymedziť vhodné prostriedky a nástroje umožňujúce dosiahnuť v rámci stanovených priorít najlepšie výsledky. Musí byť úplne zosúladené s akčným programom z Addis Abeby, ktorý je súčasťou programu 2030, s vypracovaním nového Európskeho konsenzu o rozvoji, Parížskou dohodou o zmene klímy a odporúčaniami vyplývajúcimi z hodnotenia dohody.

4.4.1. Diverzifikované partnerstvo

V súlade s programom 2030, akčným programom z Addis Abeby, globálnou stratégiou EÚ a Európskym konsenzom o rozvoji by partnerstvo malo uplatňovať diferencované spôsoby vykonávania²⁸.

4.4.2. Prostriedky vykonávania

V akčnom programe z Addis Abeby sa stanovuje nová paradigma a poskytuje sa rámec na vykonávanie programu 2030 prostredníctvom finančných a nefinančných prostriedkov. Mal by byť podstatou partnerstva. Zahŕňa vnútroštátne opatrenia, podporné politické rámce a dynamickú úlohu súkromného sektora – to všetko podporované priaznivým medzinárodným prostredím.

Partnerské krajiny by mali sústrediť úsilie na riešenie existujúcich nedostatkov v oblasti vnútroštátnych verejných financií vrátane zlepšenia mobilizácie domácich zdrojov, účinnejších a efektívnejších verejných výdavkov a riadenia dlhu. Mali by sa podporovať spravodlivé, transparentné, efektívne a účinné daňové systémy a rámce pre verejné výdavky. Osobitná pozornosť by sa mala venovať riešeniu vyhýbania sa daňovým povinnostiam, daňových únikov a nezákonných finančných tokov.

EÚ by sa mala zamerať na kombináciu metód a nástrojov, ktoré preukázali vysokú účinnosť, a súčasne zachovať vysokú úroveň flexibility s cieľom prispôbovať sa ďalším zlepšeniam. To by malo byť v súlade so zásadami účinnosti rozvoja (vrátane zodpovednosti, transparentnosti, vzájomnej zodpovednosti a zamerania sa na výsledky) a malo by sa ďalej podporovať prostredníctvom vykonávania súdržnosti politík v záujme rozvoja (PCD).

4.5 Partnerstvo podporené vhodnou inštitucionálnou štruktúrou

Inštitucionálna štruktúra by mala odrážať politický charakter partnerstva, stanovené priority, zvolený formát, spôsoby spolupráce a rôznorodosť zainteresovaných subjektov. Mala by umožňovať rýchle a efektívne prijímanie rozhodnutí a opatrení. Súčasný systém založený na spoločných inštitúciách sa ukázal ako užitočný z hľadiska výmeny skúseností, ale z dôvodu svojej zložitosti a ťažkopádnosti sa už považuje za zastaralý. Ešte je príliš skoro, aby sa v tejto fáze vymedzila inštitucionálna štruktúra, je však možné predložiť niekoľko zásad, ktoré vymedzujú jej koncepciu.

---

²⁸ Vyhradené miesto pre oznámenie o konsenze xxxx.

Keďže ide o politické partnerstvo založené na vzájomnej zodpovednosti a podložené pravidlami, malo by sa vykonávať prostredníctvom viacúrovňovej a flexibilnej inštitucionálnej štruktúry, ktorá podporuje a uľahčuje dialóg o otázkach spoločného záujmu. Pri vymedzení zapojenia príslušných štátnych a neštátnych subjektov na rôznych úrovniach by sa mali uplatňovať zásady subsidiarity a komplementarity.

Dialóg a spolupráca na všetkých úrovniach by sa mali zamerať na formát, ktorý by najviac vyhovoval osobitným cieľom a záujmom, a na krajiny a regionálne organizácie alebo rámce spolupráce, ktoré v danej oblasti dosahujú najlepšie výsledky.

4.6 Partnerstvo podporené právnym rámcom

Právny charakter budúceho partnerstva zohráva dôležitú úlohu pri jeho zavedení, čo potvrdila aj analýza vyhotovená v rámci posúdenia vplyvu, ktoré je pripojené k tomuto oznámeniu. Preto EÚ vyvíja politický záujem o opätovné potvrdenie svojho dlhodobého záväzku zakotviť nové partnerstvo v právne záväznej dohode. Nové partnerstvo by malo zostať flexibilné a dynamické, aby bolo schopné prispôbiť sa vlastnému pokroku a stále sa meniacemu prostrediu. To sa týka najmä regionálnych pilierov. Ide o základné zásady, na ktorých by mal byť založený právny charakter budúceho partnerstva a podľa ktorých by sa mal doladiť, keď budú známe konečné priority a hlavné charakteristiky partnerstva.

4.7 Ďalšie kroky

Oznámenie bude základom pre diskusiu s Radou a Parlamentom, ako aj so širšou škálou zainteresovaných strán vrátane partnerov AKT s cieľom pripraviť odporúčanie na základe smerníc na rokovania.